

Upprättad 2017-08-21

Plan mot diskriminering och kränkande behandling gällande Gemla skola, förskoleklass och fritidshem

Lagstiftning

Skollagen (2010:800)

1 kap

Utformningen av utbildningen

5 § Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.

Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

6 kap

Målinriktat arbete

6 § Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever.

Skyldighet att förebygga och förhindra kränkande behandling

7 § Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Plan mot kränkande behandling

8 § Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling

10 § En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i

förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Diskrimineringslagen (2008:567)

En elev är skyddad från diskriminering som har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder

Diskrimineringslagen i sin helhet finns på följande webbsida:

<http://www.regeringen.se/sb/d/11043/a/111986>

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, Lgr 11

Skolans värdegrund och uppdrag, under rubriken Förståelse och medmänsklighet ”Skolan ska främja förståelse och förmåga till inlevelse. Omsorg om den enskildes välbefinnande och utveckling ska präglade verksamheten. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller annan kränkande behandling. Sådana tendenser ska aktivt motverkas. Främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser.

Övergripande mål och riktlinjer

Skolans mål är att varje elev

- kan göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden grundande på kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt personliga erfarenheter.
- respekterar andra människors egenvärde
- tar avstånd från att människor utsätts för förtryck och kränkande behandling, samt medverkar till att hjälpa andra människor.
- kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen och
- visar respekt för och omsorg såväl om närmiljön som miljön i ett vidare perspektiv.

Alla som arbetar i skolan ska

- medverka till att elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor också utanför den närmaste gruppen,
- i sin verksamhet bidrar till att skolan präglas av solidaritet mellan människor
- aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper
- visa respekt för den enskilda individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt förhållningssätt

Läraren ska

- klargöra och med eleverna diskutera det svenska samhällets värdegrund och dess konsekvenser för det personliga handlandet
- öppet redovisa och diskutera skiljaktiga värderingar, uppfattningar och problem
- uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling,
- tillsammans med eleverna utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen
- samarbeta med hemmen i elevernas fostran och klargöra skolans normer och regler som en grund för arbetet och för samarbetet”

Definitioner

- **Diskriminering** – missgynnande med koppling till diskrimineringsgrund (förutsätter ett maktförhållande) t.ex. om skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever.
- **Trakasserier** – kränkande behandling med koppling till diskrimineringsgrund
- **Kränkande behandling** – handling som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund t.ex. att retas, mobba, frysa ut någon, knuffas

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Trakasserier och kränkande behandling kan vara

- fysiska (slag, knuffar mm)
- verbala (hot, svordomar, öknamn mm)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, alla går när man kommer mm)
- Texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, fotografier, och meddelanden på olika webbcommunities).

Mobbning mer än kränkningar: ”En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag”.

Både skolpersonal och elever kan göra sig skyldiga till trakasserier och kränkande behandling. Man behöver inte ha haft någon elak avsikt för att göra sig skyldig till diskriminering eller trakasserier. Det är effekten som avgör.

Befogade tillsägelser

Skolans personal måste ibland tillrättavisa en elev för att skapa en god miljö för hela klassen. En befogad tillrättavising är inte en kränkning i lagens mening, även om eleven ifråga kan uppleva det som kränkande.

Vision

På Gemla skola blir ingen elev diskriminerad, trakasserad eller utsatt för kränkande behandling. Eleverna har lika förutsättningar oavsett kön. Skolan och fritidshemmet erbjuder ett positivt klimat där alla känner sig trygga.

Kartläggning och nulägesanalys

Varje termin kartlägger vi verksamhetens behov på individ- och gruppnivå.

Där beaktar vi samtliga diskrimineringsnivåer.

- Varje termin gör eleverna en anonym enkät som används för att följa upp elevernas trivsel och trygghet.
- Elevhälsoenkät (ej anonym) görs vid behov
- Samtal i små grupper (elever och skolpersonal) minst en gång/termin
- Vid utvecklingssamtal, två gånger/läsår, elev/lärare/vårdnadshavare uppmärksammas elevens situation
- På arbetslagsträffar, klasskonferenser och vid elevhälsoteamens möten informeras det om stämningen på skolan och elevers kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Utvärdering av föregående läsårs plan

Vid kartläggningen av verksamheten på individ- och gruppnivå har personalen lyssnat och vidtagit åtgärder. Det har förekommit trygghetsdiskussioner i klasserna. ”Trygghetsvandring” har genomförts för att hitta de platser som skapar otrygghet och tillfällen till diskrimineringar/kränkningar.

Varje vår görs en anonym enkätundersökning som belyser hur eleverna trivs på Gemla skola. Den visar att en mycket stor del av eleverna på Gemla skola trivs med kamrater och vuxna. De är positiva till de aktiviteter som erbjuds på skolan. De uppskattar skolans rastfaddrar. Vårens trivselenkät besvarades av samtliga elever på skolan. Resultatet visade att 94 % av eleverna trivs *alltid* eller *ofta* med kompisarna i skolan. 6 % av eleverna trivs *ibland* med kompisarna medan ingen elev säger att hen *aldrig* gör det. På frågan om eleverna anser att de har någon vuxen på skolan som de kan prata med om det har hänt något, svarade 82,5 % *alltid* eller *ofta*, 15,1 % *ibland* och 2,4 % *aldrig*.

85,5% av eleverna känner sig trygga överallt på skolan. 14,5 % av eleverna uppgav att det fanns platser på skolans område där de kände sig otrygga.

Då elevresultaten ska tolkas är det viktigt att ha i åtanke att enkätsvaren ger en ögonblicksbild av elevernas uppfattning.

Personalen måste fortsätta att arbeta med det förebyggande arbetet för att öka tryggheten bland eleverna. Vi behöver också jobba vidare med att öka förtroendet så alla barn känner att det finns någon vuxen de kan vända sig till om något har hänt. På elevråd och klassråd får eleverna komma med förslag på hur de tycker att vi kan hålla god trivsel och öka tryggheten på skolan.

Mål

Med utgångspunkt från den kartläggning som genomförts formuleras ett antal mål. Vi ska dessutom avvärja de risker som identifierats i våra enkäter/samtal

Mål läsåret 2017/2018

- Noll-tolerans mot nedsättande och elaka kommentarer
- Alla elever känner att det finns någon vuxen de kan gå till och prata om något har hänt
- Positivt klimat i samband med omklädning.
- Skolan och skolgården ska kännas trygg för eleverna

- Skolskjutslever ska känna trygghet och ha ett bra uppträdande i väntan på, och i bussen

Åtgärder

Förebyggande arbete

I det förebyggande arbetet vill vi skapa en stabil och gemensam värdegrund bland elever, personal och föräldrar.

- Varje klasslärare går igenom och förklarar *Plan mot diskriminering och kränkande behandling* varje terminsstart. Eleverna ska då också ges möjlighet att diskutera och komma med förslag.
- Förankring av *Plan mot diskriminering och kränkande behandling* vid höstens föräldramöte
- Psykosocial trivsel tas upp vid utvecklingssamtalen
- Skolans trivselregler och rutiner går igenom med eleverna i början av varje termin.
- Skolan har beslutat att eleverna får ta med mobiltelefon till skolan, men den samlas in av läraren och återfås vid skoldagens slut, Detta för att förebygga och förhindra att någon elev t.ex. blir fotograferad,
- Skolkuratoren har möjlighet att vid behov, arbeta tillsammans med personalen med t.ex. värdegrundsövningar.
- Åldersblandade aktiviteter av olika slag anordnas under läsåret (t.ex. fadderverksamhet, ”Varvet”, musiksamlingar vid högtider, naturdagen, mångkamp och skapande skola).
- Vuxennärvaro på raster, vid bussen och omklädning
- Rastfadderverksamhet
- ”Trygghetsvandring” – Skolan och dess omgivning kartläggs för att hitta de platser som skapar otrygghet och tillfällen till diskrimineringar/kränkningar
- Skolledning ansvarar för att elever och personal regelbundet utbildas i frågor som mobbning, trakasserier, kränkande särbehandling och diskriminering

Skolan har ett Likabehandlingsteam (består av rektor, skolsköterska och speciallärare) som kallas samman vid misstanke om att någon blivit utsatt för kränkning.

Vid akuta situationer avbryts ordinarie verksamhet för att man omedelbart ska kunna ta tag i situationen.

Rutiner vid trakasserier/kränkande behandling elev – elev

1. Berörd lärare anmäler händelsen till rektor.
2. Rektor anmäler händelsen till huvudmannen.
3. Lärare samtalar med inblandade elever. Samtalen dokumenteras
2. Samtal hem till alla inblandade med återkoppling vid konstaterad kränkning/trakasserier
3. Ärendet tas upp i likabehandlingsteamet för att få en allsidig belysning
4. Åtgärder beslutas av likabehandlingsteamet i samverkan med föräldrar
5. När man beslutar om åtgärder skall man titta både på individnivå och på organisationsnivå. Exempel på åtgärder, förutom samtal med inblandade elever, kan vara att arbeta med hela klassen eller grupper med elever, allmän information till alla

föräldrar om situationen, föräldramöte, elevvårdskonferens, ev. social anmälan respektive polisanmälan m.m.

6. Ärendet följs upp på nästkommande möte med Likabehandlingsteamet.

Rutiner vid diskriminering/trakasserier/kränkande behandling vuxen – elev

1. Eleven pratar med rektor, skolsköterska eller annan vuxen som eleven har förtroende för.
2. Skolledningen informeras och har samtal med eleven för sig och därefter den vuxne för sig för att ta reda på fakta om situationen
3. Rektor anmäler händelsen till huvudmannen.
4. Skolledningen tar kontakt med elevens vårdnadshavare och informerar om den uppkomna situationen
5. Om det framkommer att den vuxne har kränkt eleven, kallas den vuxne till samtal med skolledningen som påtalar det oacceptabla i beteendet. Rektor dokumenterar händelsen
6. Rektor ansvarar för uppföljning av ärendet.

Utvärdering och uppföljning

Sker i juni 2018

Uppsatta mål följs upp och utvärderas.

Planen revideras utifrån:

- Elevhälsoenkät som görs efter höstlovet 2017.
- Elevenkät som görs efter påsklovet 2018.
- Förslag från elever efter aktivt arbete med planen i klasserna och på elevrådsmöten.
- Synpunkter från föräldrar som framkommit efter att planen presenterats vid höstens föräldramöten 2017.